

POD | Maatschappelijke Integratie
SPP | Intégration Sociale

Vragen naar: Bernard Note
E-mail: bernard.note@mi-is.be
Tel : 02/509.81.62 | Fax : 02/508.86.91
Url : www.mi-is.be

Aan de dames en heren Voorzitters van
de Openbare Centra voor
Maatschappelijk Welzijn

Dienst	Ons kenmerk	datum	Bijlage(n)
OCMW Wetgeving	5888	21 november 2006	3

Omzendbrief ter vervanging van de omzendbrief van 16 augustus 2004 betreffende het koninklijk besluit van 24 juni 2004 tot bepaling van de voorwaarden en de modaliteiten voor het verlenen van materiële hulp aan een minderjarige vreemdeling die met zijn ouders illegaal in het Rijk verblijft

Mevrouw de Voorzitster,
Mijnheer de Voorzitter,

INLEIDING

Deze omzendbrief vervangt de omzendbrief van 16 augustus 2004 betreffende het koninklijk besluit van 24 juni 2004 tot bepaling van de voorwaarden en de modaliteiten voor het verlenen van materiële hulp aan een minderjarige vreemdeling die met zijn ouders illegaal in het Rijk verblijft.

Het Arbitragehof heeft twee arresten uitgebracht betreffende de materiële hulp die wordt verleend aan minderjarige vreemdelingen die illegaal op het Belgische grondgebied verblijven. Elk van deze arresten heeft tot wetgevende wijzigingen geleid.

1) In een eerste fase heeft het Arbitragehof, in zijn arrest nr. 106/2003 van 22 juli 2003, voor recht gezegd dat het oude artikel 57, § 2, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn in strijd was met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, gecombineerd met de artikelen 2, 3, 24.1, 26 en 27 van de Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

Onder voorbehoud van een optreden van de wetgever, kent het Hof in voornoemd arrest aan minderjarigen die met hun ouders illegaal op het grondgebied verblijven een beperkt recht op *materiële hulp (en dus geen financiële hulp)* toe onder de drievoudige voorwaarde dat de bevoegde overheden hebben vastgesteld dat de ouders hun onderhoudsplicht niet nakomen of niet in staat zijn die na te komen, dat vaststaat dat de ouders geen andere voorziening hebben getroffen voor de ontwikkeling van het

kind ten voordele van wie de hulp wordt aangevraagd en dat het centrum zich ervan vergewist dat de hulp uitsluitend zal dienen om die uitgaven te dekken.

Het Hof heeft verduidelijkt dat de maatschappelijke hulp *in natura* wordt verleend om elk mogelijk misbruik in het voordeel van de ouders uit te sluiten en met dien verstande dat deze hulp niet belet dat de maatregel inzake de verwijdering van de ouders en hun kinderen wordt uitgevoerd.

Omdat dit arrest op het terrein voor grote verwarring zorgde, doordat de OCMW's deze hulp *in natura* moeilijk kunnen toepassen overeenkomstig de criteria die het Arbitragehof bepaalt, heeft de wetgever het noodzakelijk bevonden artikel 57, § 2, eerste lid, van voornoemde organieke OCMW-wet te wijzigen om zo nauwkeurig mogelijk de manier te bepalen waarop de overheid moet tegemoetkomen aan deze hulpaanvragen.

Artikel 57, § 2, eerste lid, zoals vervangen door artikel 483 van de programmawet van 22 december 2003 (Belgisch Staatsblad van 31 december 2003) heeft dan ook het principe ingevoerd van de toekenning van materiële hulp voor minderjarige kinderen die illegaal op het grondgebied van het Rijk verblijven.

Dit artikel 57, § 2, eerste lid, 2°, en tweede lid, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn bepaalt dus dat zodra bij het OCMW een aanvraag tot maatschappelijke dienstverlening wordt ingediend door of voor een minderjarige die met zijn ouders illegaal op het grondgebied van het Rijk verblijft en het OCMW vaststelt dat de ouders hun onderhoudsplicht niet nakomen of niet in staat zijn na te komen, de mogelijkheid wordt geboden deze materiële hulp te verkrijgen in een federaal opvangcentrum op vrijwillige basis.

Om te vermijden dat de materiële hulp zijn oorspronkelijke doel mist, wordt deze uitsluitend georganiseerd vanuit de federale opvangcentra voor asielzoekers. De overheid die bevoegd is om vast te stellen dat de ouders hun onderhoudsplicht niet nakomen of niet in staat zijn na te komen, is het OCMW. De hulp is beperkt tot de materiële hulp die onontbeerlijk is voor de ontwikkeling van het kind en wordt enkel verleend in een federaal opvangcentrum.

2) In een tweede fase heeft het Arbitragehof, in zijn arrest nr. 131/2005 van 19 juli 2005, het tweede lid van het nieuwe artikel 57, §2, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn vernietigd, waarbij de effecten van deze vernietigde bepaling echter behouden blijven tot de inwerkingtreding van een nieuwe wetgevende bepaling.

Dit lid werd vernietigd omdat het in strijd was met artikel 22 van de Grondwet en de conventionele bepalingen die een analoge reikwijdte hebben, in die zin dat het niet waarborgt dat de ouders ook kunnen worden opgevangen in het centrum waar hun kind de materiële hulp krijgt.

Artikel 57, § 2, tweede lid, werd dan ook als volgt vervangen door artikel 22 van de wet houdende diverse bepalingen van 27 december 2005 (Belgisch Staatsblad van 30 december 2005):

“In afwijking van de andere bepalingen van deze wet, is de taak van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn beperkt tot:

1° het verlenen van dringende medische hulp, wanneer het gaat om een vreemdeling die illegaal in het Rijk verblijft;

2° het vaststellen van de staat van behoefteigheid doordat de ouders hun onderhoudsplicht niet nakomen of niet in staat zijn die na te komen, wanneer het gaat om een vreemdeling jonger dan 18 jaar die met zijn ouders illegaal in het Rijk verblijft. In het geval bedoeld in 2°, wordt de maatschappelijke hulp beperkt tot de materiële hulp die onontbeerlijk is voor de ontwikkeling van het kind en wordt deze hulp uitsluitend verstrekt in een federaal opvangcentrum overeenkomstig de voorwaarden en modaliteiten bepaald door de Koning. De aanwezigheid in het opvangcentrum van de ouders of van de personen die het ouderlijk gezag over het kind daadwerkelijk uitoefenen, wordt gewaarborgd.”

Het nieuwe artikel 57, § 2, tweede lid, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn bepaalt dus dat wanneer een opvangmogelijkheid in een federaal opvangcentrum op vrijwillige basis wordt aangeboden aan de minderjarige die illegaal op het grondgebied verblijft, de aanwezigheid van zijn ouders of van de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen, wordt gewaarborgd.

Naar aanleiding van deze laatste wijziging van artikel 57, § 2, tweede lid, van de organieke OCMW-wet, werd het koninklijk besluit van 24 juni 2004 tot bepaling van de voorwaarden en de modaliteiten voor het verlenen van materiële hulp aan een minderjarige vreemdeling die met zijn ouders illegaal in het Rijk verblijft, gewijzigd door het koninklijk besluit van **1 juli 2006**.

PROCEDURE

Deze omzendbrief heeft tot doel u, naar aanleiding van deze wetgevende en reglementaire wijzigingen, de voorwaarden en modaliteiten uiteen te zetten voor het verlenen van materiële hulp aan een minderjarige vreemdeling die illegaal op het grondgebied verblijft.

1. Aanvraag

- 1.1 - Indiening.

Om de materiële hulp in kwestie te verkrijgen, moet een aanvraag worden ingediend. Het koninklijk besluit van 24 juni 2004, gewijzigd door het koninklijk besluit van 1 juli 2006, legt geen vormvoorschriften op. De aanvraag kan zowel mondeling als schriftelijk gebeuren.

- 1.2 - Door wie?

De aanvraag wordt ingediend hetzij door de minderjarige zelf, hetzij in zijn naam door één van de ouders of door de personen die het ouderlijk gezag daadwerkelijk uitoefenen. De aanvraag leidt op zich niet tot een recht op hulp voor de ouder(s) of de persoon (personen) die het ouderlijk gezag daadwerkelijk uitoefenen, maar waarborgt hun aanwezigheid bij hun kind indien dit laatste materiële hulp krijgt toegewezen in een federaal opvangcentrum.

- 1.3 - Bij welk OCMW?

De aanvraag moet worden ingediend bij het OCMW van de gewoonlijke verblijfplaats van de minderjarige. De "gewoonlijke verblijfplaats" op het moment van de hulpaanvraag wordt bepaald door het criterium dat krachtens de algemene bevoegdheidsregel van artikel 1, 1°, van de wet van 2 april 1965¹ wordt gehanteerd om het OCMW te bepalen dat moet tussenkomen. De "gewoonlijke aanwezigheid" is een feitenkwestie en onderscheidt zich van de "louter toevallige aanwezigheid" (de gemeente op het grondgebied waarvan iemand op doortocht is) of de "opzettelijke aanwezigheid" (de gemeente op het grondgebied waarvan iemand zich begeeft om de hulp te verkrijgen).

Het OCMW van de plaats waar de minderjarige slechts toevallig of opzettelijk zou vertoeven, kan dus niet worden aangesproken voor een materiële hulpaanvraag zoals bedoeld in artikel 57, § 2, tweede lid, van de organieke OCMW-wet van 8 juli 1976.

2. Sociaal onderzoek

-2.1- Inleiding

---

¹ Wet van 2 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

Zoals voor elke andere toekenning van maatschappelijke hulp moet het OCMW een sociaal onderzoek uitvoeren om het bestaan en de omvang van de hulpbehoefte vast te stellen. In de loop van dit onderzoek licht het OCMW de aanvrager in over de aard van de hulp en onderzoekt het of de specifieke voorwaarden verbonden aan het recht op materiële hulp voor bepaalde minderjarige illegalen vervuld zijn.

-2.2- Inlichtingen betreffende de opvang in een federaal centrum

Het OCMW zal de aanvrager verduidelijken dat het gaat om materiële hulp die wordt verleend in één van de federale opvangcentra die worden beheerd door het Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers (hierna Fedasil genoemd), waarvan de lijst hieronder ter informatie is opgenomen. Het OCMW zal niet het opvangcentrum preciseren dat weldra aan de betrokkene zal worden toegewezen. Deze hulp houdt rekening met zijn specifieke situatie en omvat huisvesting in een gemeenschapscentrum, voeding, sociale en medische begeleiding, recht op onderwijs en hulp bij vrijwillige terugkeer. Deze inlichtingen zijn opgenomen in het hier bijgevoegde document, dat kan worden gedownload op de site van de POD Maatschappelijke Integratie en dat zal worden overgemaakt aan de aanvrager.

Het OCMW zal eveneens de ouder(s) of de persoon (personen) die het ouderlijk gezag daadwerkelijk uitoefenen, inlichten over het recht het minderjarige kind te vergezellen.

Opvangcentrum "**PETIT CHATEAU**"

Opvangcentrum van **AARKEB**

Opvangcentrum van **BOVIGNY**

Opvangcentrum van **CHARLEROI**

Opvangcentrum van **FLORENNES**

Opvangcentrum van **GELDENAKEN**

Opvangcentrum van **MORLANWELZ**

Opvangcentrum van **RIXENSART**

Opvangcentrum van **PONDRÔME**

Opvangcentrum van **SUGNY**

Opvangcentrum van **VIRTON**

Opvangcentrum van **ARENDONK**

Opvangcentrum van **BROECHEM**

Opvangcentrum van **EKEREN**

Opvangcentrum van **KAPELLEN**

Opvangcentrum van SINT-TRUIDEN

-2.3- Onderzoek van de voorwaarden

Op basis van een sociaal onderzoek gaat het bevoegde openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn na of alle wettelijke voorwaarden vervuld zijn. Inzonderheid gaat het centrum na:

- ***of het kind jonger is dan 18 jaar.***

Bij gebrek aan officiële documenten, kan de betrokkene het bewijs hiervan leveren door alle middelen rechtens.

- ***of het kind samen met zijn ouder(s) of met de persoon (personen) die het ouderlijk gezag daadwerkelijk uitoefenen, illegaal op het grondgebied verblijft.***

De regeling van het koninklijk besluit van 24 juni 2004, gewijzigd door het koninklijk besluit van 1 juli 2006, is immers niet van toepassing op minderjarigen die niet samen met hun ouders of met de personen die het ouderlijk gezag daadwerkelijk uitoefenen, in het Rijk verblijven.

- ***of de vereiste verwantschapsband bestaat tussen het kind en zijn begeleidende ouder(s), of, of het ouderlijk gezag wordt uitgeoefend door de persoon of de personen die het kind begeleiden.***

Het woord "ouder(s)" moet in strikte zin worden begrepen. De betrokkene kan bij gebrek aan officiële documenten de hoedanigheid van ouders of van personen die het ouderlijk gezag uitoefenen, bewijzen door alle middelen rechtens;

- ***of het kind behoeftig is doordat de ouder of ouders of de persoon of personen die het ouderlijk gezag uitoefenen, hun onderhoudsplicht niet nakomen of niet in staat zijn hun onderhoudsplicht na te komen.***

Er dient te worden opgemerkt dat het hier niet gaat om ouders of personen die het ouderlijk gezag daadwerkelijk uitoefenen die zich willen onttrekken aan hun onderhoudsplicht door hun kinderen (tijdelijk) in een federaal opvangcentrum te plaatsen.

Er dient te worden gewezen op het belang van deze controle die door het OCMW wordt uitgeoefend op de verzameling van alle vereiste wettelijke voorwaarden. Er dient immers tegen elke prijs te worden vermeden dat personen die een andere vorm van maatschappelijke hulp kunnen genieten, worden doorverwezen naar FEDASIL.

- 2.4 - Voorstel van huisvesting

Indien uit het sociaal onderzoek blijkt dat de wettelijke voorwaarden vervuld zijn, licht het OCMW de betrokkenen in over het recht op materiële hulp dat hen kan worden toegekend.

Om de optimale concretisering van dit recht mogelijk te maken, neemt het OCMW contact op met FEDASIL en dient het een huisvestingsaanvraag in met behulp van het hier bijgevoegde document (bijlage 2 – Dit model is eveneens beschikbaar op de site van de POD Maatschappelijke Integratie). Deze aanvraag wordt gefaxt naar de dienst dispatching van Fedasil op het volgende nummer: 02/205.54.15. Als antwoord op deze aanvraag formuleert Fedasil (eveneens per fax) een voorstel van huisvesting met behulp van het document in bijlage 3.

Dit voorstel wordt ter aanvaarding voorgelegd aan de aanvrager.

Er zijn drie mogelijkheden:

- de aanvrager aanvaardt dit voorstel schriftelijk;
- de aanvrager weigert dit voorstel schriftelijk;
- de aanvrager weigert het document te ondertekenen. Deze weigering wordt gelijkgesteld met een weigering het voorstel te aanvaarden en dient beschouwd te worden als een weigering van maatschappelijke hulp.

De betrokkene ontvangt een afschrift van het document waaruit de aanvaarding of de weigering van het voorstel van huisvesting blijkt (ook in geval van een weigering om het document te ondertekenen).

Ook voor het OCMW is het uitermate belangrijk om een *schriftelijk bewijs* van deze aanvaarding of deze weigering in het dossier betreffende de aanvraag van materiële hulp te bewaren. Dit bewijs kan immers later van dienst zijn indien de betrokkene bij de arbeidsrechtbank een beroep zou instellen tegen de beslissing van het OCMW.

Wanneer het OCMW de aanvrager een voorstel van huisvesting in een centrum voorlegt, moet het de aandacht van de betrokkene vestigen op het feit dat de aanvaarding van het voorstel van huisvesting in een federaal opvangcentrum niet leidt tot een wijziging van zijn administratieve verblijfssituatie en een eventuele verwijdering van het grondgebied van het Rijk niet in de weg staat.

Wanneer de procedure met betrekking tot het voorstel van huisvesting is beëindigd, is het de taak van het OCMW zijn beslissing te nemen (cfr. punt 3)

3 Beslissing van het OCMW

-3.1- Termijn

Het OCMW neemt zo vlug mogelijk en uiterlijk één maand na ontvangst van de hulpaanvraag een beslissing over de hulpaanvraag.²

-3.2- Inhoud van de beslissing

De beslissing die het OCMW moet nemen, moet zo volledig mogelijk worden gemotiveerd. Het OCMW vermeldt aldus in zijn beslissing:

- de wettelijke en reglementaire grond van de beslissing³;

² Overeenkomstig artikel 58, § 1, van de organieke OCMW-wet van 8 juli 1976, wordt de aanvraag op de dag van ontvangst chronologisch ingeschreven in een register en ontvangt de aanvrager een ontvangstbewijs.

- of al dan niet aan de voorwaarden voor materiële hulp is voldaan;
- hetzij dat de aanvrager het voorstel van huisvesting aanvaardt; hetzij dat de aanvrager het voorstel van huisvesting weigert; hetzij dat de aanvrager weigert het document te ondertekenen.

-3.3- Notificatie aan de betrokkene

Het OCMW licht de minderjarige of zijn ouder(s) of de persoon (personen) die het ouderlijk gezag daadwerkelijk uitoefenen, zo snel mogelijk en uiterlijk binnen de 8 dagen per aangetekende brief of tegen ontvangstbewijs in over zijn beslissing.

-3.4- Notificatie aan Fedasil

Om Fedasil de mogelijkheid te bieden de opvang te organiseren van de betrokkene en van de personen die hem begeleiden, zal het OCMW binnen dezelfde termijn aan de dienst dispatching van Fedasil een afschrift van zijn beslissing overmaken.

Dit afschrift wordt naar de dienst dispatching van Fedasil gefaxt op het volgende nummer: 02/205.54.15.

-3.5 - Praktische organisatie

De betrokkenen moeten zich steeds aanbieden bij de **dienst dispatching van Fedasil te 1000 Brussel, Koning Albert-II-laan 8**, en dit alle werkdagen tussen 9 en 12 uur. Ze moeten in het bezit zijn van de beslissing van het OCMW en van een afschrift van de aanvaarding van het voorstel van huisvesting bedoeld in punt 2.4.

Er zal hen ter plaatse worden meegedeeld in welk centrum ze zullen worden ondergebracht en ze zullen op kosten van Fedasil naar dit centrum worden doorverwezen.

De betrokkenen mogen zich in géén enkel geval rechtsreeks naar een opvangcentrum begeven.

4 Verval van het voordeel van materiële hulp

Teneinde plaatsen niet onnodig te blokkeren, vervalt het voorstel van huisvesting indien de minderjarige zich niet bij Fedasil aanmeldt binnen een termijn van 30 dagen vanaf de datum van afgifte ter post van de aangetekende brief waarmee de beslissing van het OCMW wordt meegedeeld, hetzij vanaf de datum van het ontvangstbewijs van de beslissing van het OCMW.

Dit sluit niet uit dat de betrokkene naderhand een nieuwe aanvraag kan indienen tot het verkrijgen van materiële hulp zoals bedoeld in artikel 57, § 2, tweede lid, van de organieke OCMW-wet van 8 juli 1976.

---

³ Artikel 57, § 2, van de organieke OCMW-wet van 8 juli 1976 en het koninklijk besluit van 24 juni 2004 tot bepaling van de voorwaarden en de modaliteiten voor het verlenen van materiële hulp aan een minderjarige vreemdeling die met zijn ouders illegaal in het Rijk verblijft.

5 Modaliteiten van de materiële hulp

Fedasil verleent de aanvrager hulp die rekening houdt met zijn specifieke situatie; deze hulp omvat huisvesting in een gemeenschapscentrum, voeding, sociale en medische begeleiding, hulp bij vrijwillige terugkeer en waarborgt het recht op onderwijs.

Bovendien zal Fedasil een sociaal begeleidingsproject opstellen met de minderjarige en zijn ouder(s) of de persoon (personen) die het ouderlijk gezag daadwerkelijk uitoefenen en die hem begeleiden in het federaal opvangcentrum dat hen werd toegewezen. Dit project zal worden opgesteld binnen de drie maanden na hun aankomst in het centrum. Het zal betrekking hebben op het onderzoek van de wettelijke procedures die een einde kunnen maken aan hun verblijfsillegaliteit, hetzij op de begeleiding bij vrijwillige terugkeer.

- Met de meeste hoogachting,

De Minister van Maatschappelijke Integratie,

getekend

Christian Dupont